

- meja naravnega spomenika
- ekološka učna pot
- pot
- i informacije
- P parkirišče
- informacijska točka
- izvir tople vode
- povezave
- poplave l. 1990, 1998

EKOLOŠKA UČNA POT

Reka Ložnica z poplavnim območjem

Občina Žalec

Izdala Občina Žalec 2009,
tekst in foto: M. Vogrin,
ZRSVN, OE Celje, M. Kopitar

Informacije:
TURISTIČNI INFORMACIJSKI CENTER
Šlandrov trg 25, 3310 Žalec
tel: 03 710 04 34

Reka Ložnica s poplavnim območjem

Območje ob reki Ložnici je eno izmed redkih še ohranjenih območij v Spodnji Savinjski dolini, ki še ni povsem podvrženo intenzivnemu kmetijstvu. Ložnica tukaj vijuga in meandrira v svojem naravnem toku ter občasno poplavlja okoliške travnike. Za območje so značilne mejice, pasovi drevja in grmovja, ki še dandanes razmejujejo parcele med seboj. Vidni so še ostanki nižinskih gozdov, z velikim deležem hrasta doba. Ob reki so večinoma prisotni bolj ali manj mokrotni travniki, nekoliko dlje od reke pa so na bolj suhih tleh prisotne tudi posamezne njive. Vasi so odmaknjene od vodotoka, nekako na meje visokih voda. Ohranjenost območja prispeva tudi k veliki biotski raznovrstnosti. Pomembna je predvsem raznovrstnost rastlin, živali in habitatnih tipov vezanih na mokrotne travnike, reko in mejice.

Od leta 1998 je območje reke Ložnice s poplavnim območjem zavarovano z odlokom občine Žalec kot naravni spomenik (Odlok o razglasitvi naravnega spomenika reka Ložnica s poplavnim območjem za naravno znamenitost, Ur. list RS št 78/98) Velikost NS v OŽ je ca 90 ha.

Reka Ložnica

Reka Ložnica se na prehodu z obrobja Ponikovskega krasa v ravninski del umiri. V ravnini strmec upade in moč vodotoka znatno oslabi. Ravnina je povečini iz ilovnate naplavine, ki je vlažna in mokrotna. Ložnica po njej teče v počasnem vijugavem toku in velikokrat še danes poplavlja ravno pokrajino. Značilnost Ložnice je, da vodotoka ne spremljajo terase. Aluvij prehaja brez vsakršne meje v mladodiluvij, zato ju ni mogoče razlikovati. Vodotok teče v mnogih vijugah v senci jelš in vrb. Ob samem potoku je značilen obrežni pas visoke zelne in lesne vegetacije, ki člani kmetijski prostor ter nudi ustrezne pogoje za rastline in živali. Prostor je ekološko bogat, saj je človek v vodni in obvodni prostor najmanj posegal. Ložnica predstavlja tudi pomembna zatočišča za poljsko divjad in ptice ter stalen bivalni prostor, kjer žive ogrožene vrste ptic in dvoživk.

V nižinah pri nas je vse manj rek in potokov, ki bi imele ohranjeni naravni tok. Ložnica je ena redkih izjem, ki še vijuga, meandrira in poplavlja, kljub temu, da je območje prepreženo z mrežo izsuševalnih kanalov. O ohranjenosti reke pričajo brežine, katere voda še vedno lahko spodjeda in odnaša ter na drugem koncu odlaga odneseni material. Na ta način nastajajo tolmoni, ki so vsi pomembni za živali v in ob reki. Ložnica je v celoti dolga 26 km in je pritok Savinje, v katero se izliva v Celju.

Mokrotni travniki ob Ložnici

Ob reki Ložnici, ki vijuga v senci jelš in vrb, se nahajajo mokrotni travniki z vlagoljubno vegetacijo. To so vlažnejši predeli, kjer se ne gnoji in le poredko kosi. Reka z občasnimi poplavami prekrije travnike z vodo ter tako ohranja vlagoljubno vegetacijo, ki je življenjski prostor številnim živalskim vrstam. Domačini območje poimenujejo tudi "svet ob Ložnici" in "log", kar se odraža v imenih naselij Zalog, Podlog, Medlog.

Obrežja rek, kanalov in jarkov poraščajo predvsem grmovni sestoji. Izjemen krajinski videz območja dopolnjujejo mejice, ki predstavljajo ločnico med različnimi rabami prostora in skupaj s travniki in njivami prispevajo k večji biotski pestrosti. V prostoru mejice niso nikoli imele velikega gospodarskega pomena, imajo pa zato velik naravovarstveni in krajinski pomen. Tukaj najdemo zatočišče številne živalske in rastlinske vrste, ki bi drugače težko preživele.

Mokrotni travniki

Ostanki poplavnih gozdov

Na obrobju travnikov se nahajajo ostanki nižinskih poplavnih gozdov, ki pričajo o nekdanji večji prisotnosti gozda v dolini. Od drevesnih vrst prevladujeta hrast dob Quercus robur in črna jelša Alnus glutinosa, ljubitelja vlažnih tal. V spomladanskem času občasno prihaja do poplav, ki so za obstoj tega gozda nujno potrebne. Tik ob naselju Grušovlje se nahaja čisti sestoj hrasta, kjer se je nekoč steljarilo in kosilo. Ta tradicionalni in značilni primer rabe prostora nižinskih hrastovih gozdov pušča za sabo tudi svojstven videz gozda kot mestnega parka.

V gozdičkih so doma številne živalske vrste, tudi takšne, ki so ogrožene. Najglasnejše so ptice, ki jih srečamo ob vsakem obisku in v vseh letnih časih, najštevilčnejše pa žuželke, predvsem hrošči.

Rastline

Na območju reke Ložnice je biotsko najzanimivejša in najpomembnejša vegetacija vezana na vlažna tla. Tod so se ohranile različne vlagoljubne rastlinske združbe kot so šašja, ločja in mokrotni travniki z modro stožko Molinia caerulea. V spomladanskem času nas na travnikih pričakajo preproge travniške penuške Cardamine pratensis. Ob vodnih jarkih naletimo na trstičje in rogoz, ki ga v maju z rumenimi cvetovi popestri vodna perunika Iris pseudacorus. Na opuščeni mokrotnih travnikih uspeva zdravilna strašnica Sanguisorba officinalis, ki je pomembna za preživetje ogroženih vrst metuljev mravljiščarjev. Mejice s črno jelšo Alnus glutinosa, vrbo Salix sp., brogovito Viburnum opulus, krlhiko Frangula sp. in trdolesko Euonymus europaea nudijo zatočišče, prostor za gnezdenje in prehranjevanje številnim ogroženim vrstam ptic.

Našo pozornost pritegne s svojo velikostjo in debelino hrast dob Quercus robur v poplavnih gozdovih. Tla teh gozdov in mehkollesne loke prerašča bujna zeliščna plast. V spomladanskem času so tla na določenih mestih pokrita s čemažem Allium ursinum in pomladanskim velikim zvončkom Leucjum vernum, ki skupaj z dvo listino modro čebulico Scilla bifolia oznanjajo pomlad.

Živali

V vseh letnih časih lahko na območju Ložnice opazimo ptice, ki s svojo glasnostjo, številčnostjo in vrstno pestrostjo pritegnejo našo pozornost. Le te uporabljajo travnike in mejice z grmovno vegetacijo za skrivališča, počivališča, prehranjevališča in gnezdišča. Tu gnezdi prek 30 vrst ptic, v času jesenskega preleta ptic selivke pa se število ptic na območju še poveča. Najpogosteje opazimo kanjo Buteo buteo, sivo vrano Corvus comix in ščinkavca Fringilla coelebs, bolj poredko pa lahko zasledimo prepelico Coturnix coturnix, ki domuje na travnikih prepreženih z mejicami. Tu gnezdi tudi prosnik Saxicola torquata in rjavi srakoper Lanius collurio, marsikje v Evropi ogroženi vrsti. Med najgostejšim grmovjem se rade smukajo rjava penica Sylvia communis in bičja trstnica Acrocephalus schoenobaenus.

Poleg petja prenekaterih ptic bomo na tem območju slišali tudi regljanje žab. Zaradi visoke vlažnosti in izobilja hrane so travniki in ostanki poplavnih gozdov pomembno življenjsko okolje za dvoživke. Najpogostejše so rjave in zelene žabe in navadna krastača Bufo bufo, redkeje pa bomo naleteli na navadnega pupka Lissotriton vulgaris, ki večino časa preživi v vodi. Ti travniki so tudi izjemnega pomena za preživetje nekaterih vlagoljubnih vrst nevretenčarjev kot so metulji in kačji pastirji.